

**МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ПОЛТАВА 1709: ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КЛЮЧОВОГО МОМЕНТУ
В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ІСТОРІЇ»**

10-11 листопада 2009 року в Українському науковому інституті Гарвардського університету (США) пройшла наукова конференція «Полтава 1709: переосмислення ключового моменту в європейській історії». Крім Гарвардського університету, її співorganizаторами стали також Канадський інститут українських студій університету Альберти, інститут Кенана, міжнародний науковий центр імені Вудро Вільсона та Український Дослідницький Фонд.

Під час її роботи відбулося засідання восьми тематичних сесій. На першій — «Міжнародний контекст», яка проходила під головуванням професора Сергія Плохія (*Гарвардський університет*), а офіційним диспутантом виступав Френк Сисин (*Університет Альберти, Канада*), учасники заслухали чотири доповіді. Крістофер Гернер (*Лундський університет, Швеція*) виступив з рефератом «Полтава 1709: яблуко розбрату», Роберт Фрост (*Абердинський університет, Шотландія*) проаналізував наслідки Полтавської битви для Речі Посполитої, Кемаль Кадафар (*Гарвардський університет*) спробував поглянути на Полтавську битву з перспективи Оттоманської імперії, а Джон Ле Дон (*Гарвардський університет*) розглянув Полтавську битву в контексті геополітики Західної Європи.

Друга сесія — «Російський контекст» — проходила під головуванням Вільяма Фуллера (*Коледж ВМС США*). Диспутант Керол Стівенс (*Університет Колгейта*). Проблеми значення Полтавської битви для розвитку військового мистецтва торкнувся у своїй доповіді Пітер Браун (*Род-Айленд коледж*). Організації російської армії, зокрема, драгунам Петра I, був присвячений реферат Дональда Островського (*Гарвардський університет*). Досить цікаву тему запропонував Брайєн Боек (*Університет Де Пол*), який виголосив повідомлення: «Булавін, Мазепа і кінець Старого Степу». Проблеми впливу Північної війни на адміністративні реформи Петра I була присвячена доповідь Тетяни Таїрової-Яковлевої (*Санкт-Петербурзький університет, Росія*).

Третя сесія називалася «Український контекст». Її модератором був Майкл Фліер, директор Українського наукового інституту Гарвардського університету, а диспутантом Тетяна Таїрова-Яковлева. Володимир Мезенцев з Альбертського університету розповів про барокові елементи палацу Мазепа в Батурині, Андрій Бовгиря (*Інститут історії України НАН України*) в своїй доповіді розкрив перебіг судових процесів над Мазепинцями у XVIII ст., Сергій Плохій виступив з доповіддю: «Заборонена любов: Мазепа і автор «Історії Русів».

Три наступні сесії були присвячені культурному контексту. Так, четверта, яка, відбулася під головуванням Надії Кізенко (*Університет Нью-Йорка, Олбані*), називалася «Мазепа в європейській музичній культурі». На ньому була представлена лише одна доповідь із музичними ілюстраціями, яку підготували Любомир Найда (*Гарвардський університет*) та Яків Губанов (*Музичний коледж Берклі*). На цьому перший робочий день конференції завершився.

Другий день був не менш цікавим. Ранкове, п'яте, засідання, яке вів Френк Сисин, а диспутантом виступив Тарас Кознарський (*Університет*

Торонто, Канада), називалося «Мова й література мазепинського періоду». На ньому було заслухано чотири доповіді — Майкла Фліера «Втрачене кохання: граматики мазепинського роману», Міхаеля Мозера (*Віденський університет, Австрія*) «Лінгвістичний аналіз універсалів і листів Івана Мазепи», Георгія Грабовича «Милость Божа Україну ...свободившая й українська література після Полтави» (*Гарвардський університет*), Джованні Броджі (*Міланський університет, Італія*) «Полтава: поворотний момент в історії проповідування».

Шоста сесія — «Мистецтво й архітектура в епоху Мазепи й Петра І» — пройшла під головуванням Роберта Фроста. Олена Боек (*університет Де Пол*) виступила з доповіддю «Ікони імперії: український внесок у ранні зображення Петра І», Тетяна Сенкевич (*Університет Торонто, Канада*) свій реферат присвятила аналізу гобелена із зображенням Полтавської битви, Радослав Жук (*Університет Макгілла, Канада*) розглянув західноєвропейські впливи в церковній архітектурі мазепинського періоду, а Оленка Певна (*Університет Річмонд, Англія*) виголосила повідомлення «Оглядаючись назад, рухаючись уперед: реконструювання зашифрованих наративів козацького барокко». Дискусію розпочинала Лілія Бережна (*Мюнстерський університет, Німеччина*).

Наступне засідання називалося «Історія й пам'ять». Модератором на ньому був Керол Стівенс, а диспутантом Келлі О'ніл (*Гарвардський університет*). Учасники конференції прослухали й обговорили доповіді Надії Кізенко «Богослужіння на честь перемоги: Полтавська битва в літургійному й політичному контексті», Олександра Каменського (*Російський державний гуманітарний університет, Москва*) «Полтавська битва в російській історичній пам'яті» та Володимира Кравченка (*Харківський національний університет імені Каразіна*) «Полтава в українській історіографії».

Остання, восьма сесія, була присвячена фактам, вигадкам і літературним образам, пов'язаним із Полтавською битвою. Її вів Любомир Гайда, а дискусію розпочинав Георгій Грабович. Тарас Кознарський виголосив реферат «Літературні образи Мазепи», Ксенія Кебузінська (*Університет Торонто, Канада*) говорила про «Творення образу генія: Мазепа у французькій літературі й мистецтві», а Алоїс Волдан (*Віденський університет, Австрія*) проаналізував образи Мазепи й Полтави в німецькій літературі XIX століття.

Завершилася конференція заключним засіданням, на якому попередні підсумки підбив Сергій Плохій.

Надійшла до редакції 13 листопада 2009 року

